

Aanscherping meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling 2019

Deze meldcode is gebaseerd op de basismeldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, november 2016. Vanaf januari 2019 is deze meldcode uitgebreid met een afwegingskader. Het afwegingskader is gebaseerd op het afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht.

Het bevoegd gezag van

Stanislascollege Dalton Delft

Overwegende:

- dat *Stanislascollege Dalton Delft* verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de medewerkers die werkzaam zijn bij *Stanislascollege Dalton Delft* op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen en ouders¹ attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat *Stanislascollege Dalton Delft* een meldcode wenst vast te stellen zodat de medewerkers die binnen het *Stanislascollege Dalton Delft* werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat het *Stanislascollege Dalton Delft* in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
Te weten:
 - Eindverantwoordelijke locatiedirecteur, wordt geraadpleegd en in kennis gesteld van een melding.
 - Mentoren raadplegen de zorgcoördinator en dragen de casus over aan de zorgcoördinator. De leden van het begeleidingsteam ondersteunen mentoren in de verdere afhandeling van de casus.
 - Leden van het begeleidingsteam overleggen binnen het begeleidingsteamoverleg de casus onder verantwoordelijkheid van de zorgcoördinator. Leden van het begeleidingsteam voeren een eventuele melding uit en beschrijven de stappen in het leerlingvolgdossier Magister.
- dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer. Daaronder worden ook begrepen ouderenmishandeling, geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, de echtgenoot of voormalig echtgenoot, of (ex-) partner, mantelzorgers;

¹ Waar ouder(s) staat kan ook verzorger(s) worden gelezen.

- dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten;
- dat onder *medewerker* in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor het Stanislascollege Dalton Delft werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de school onderwijs, begeleiding, zorg of een andere wijze van ondersteuning biedt²;
- dat onder leerling in deze code wordt verstaan: de leerling aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens; de Jeugdwet, en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, en het privacyreglement van *Stanislascollege Dalton Delft*.

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

² Zie voor de verdeling van de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende medewerkers binnen Stanislascollege Dalton Delft, onderdeel 4 van dit model.

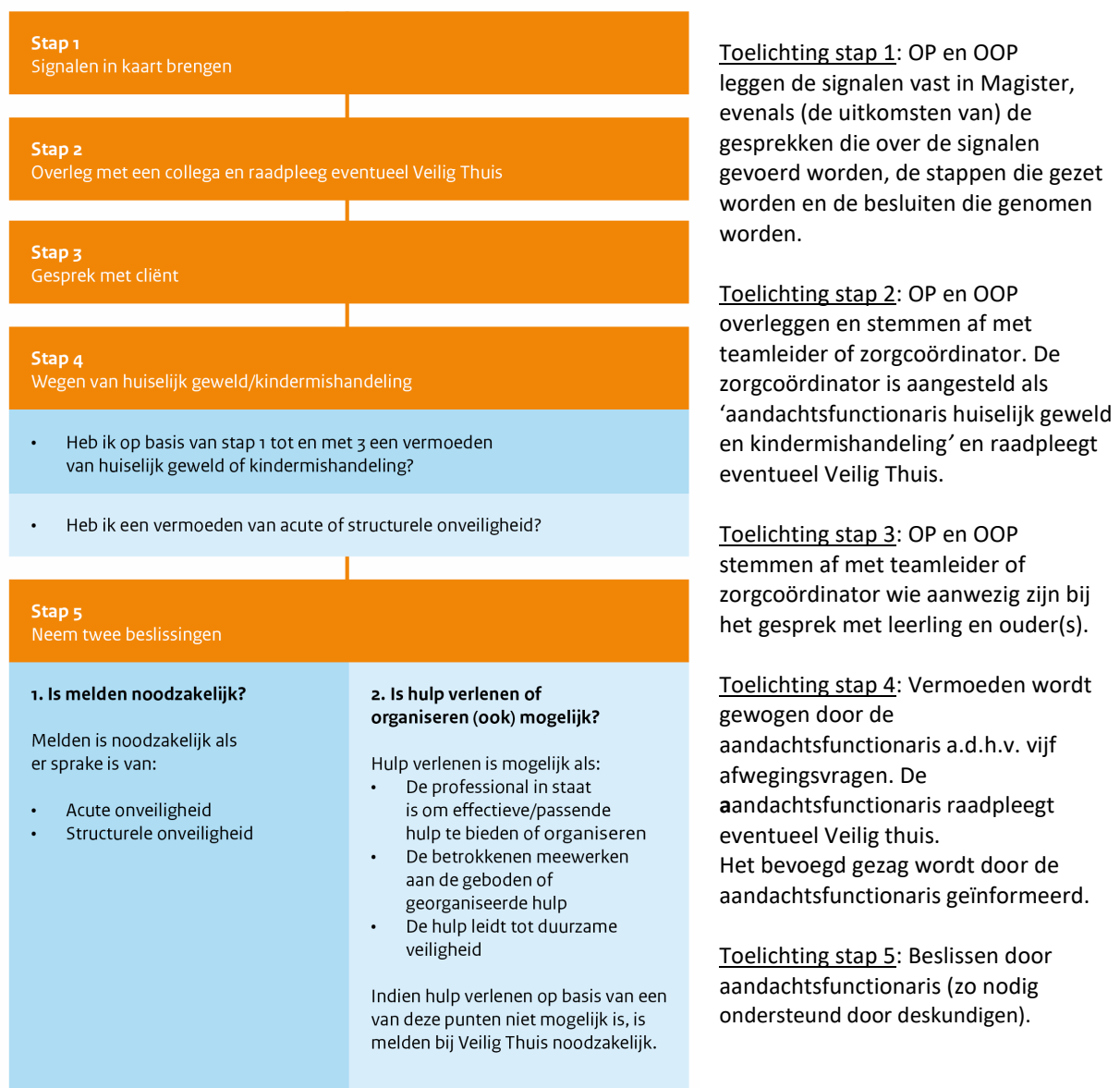
1. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

1.1 Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Aanscherping meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Sinds 1 januari 2019 zijn de aanpassingen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht. De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe professionals kindermishandeling signaleren en melden. Er is een afwegingskader in opgenomen dat helpt bij het wege van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en bij de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis.

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

1.2 uitwerking van het 5- stappenplan

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.

Leg ook eventuele 'oudersignalen' vast als de lichamelijke of geestelijke conditie of andere omstandigheden, die een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid of de ontwikkeling van de kinderen die van de ouder afhankelijk zijn. De stappen van de meldcode zijn ook van toepassing op deze 'oudersignalen'.

Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van een signaleringsinstrument van uw school of van de signalenlijst (zie bijlage 3).

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.

Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Signalen van geweld door een beroepskracht in een zorg-of onderwijsrelatie

Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een beroepskracht ten opzichte van een cliënt of een leerling, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan *niet* van toepassing.

Signalen van geweld tussen leerlingen

Signalen over mogelijk geweld gepleegd tussen leerlingen op school, vallen niet onder het stappenplan van de meldcode. Uw signalen meldt u bij de leidinggevende of de directie. De directie draagt zorg voor melding aan de Inspectie.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding

Bespreek de signalen met de teamleider of de zorgcoördinator/ aandachtfunctionaris huiselijk geweld. De zorgcoördinator/ aandachtfunctionaris zal indien nodig advies vragen aan Veilig Thuis.

Advies bij specifieke vormen van geweld over mogelijke risico's van vervolgstappen

Is er binnen uw instelling onvoldoende kennis aanwezig over de aanpak van specifieke vormen van geweld, zoals eergerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik of vrouwelijke genitale verminking, vraag dan *altijd* advies aan Veilig Thuis over uw vervolgstappen. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig te kunnen afwegen.

Leg de uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies vast in het leerlingvolgsysteem Magister.

Stap 3: Gesprek met de leerling/ ouder(s)

Besprek de signalen met de leerling/ ouder(s). Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek, raadpleeg dan een deskundige collega.

- leg de cliënt het doel uit van het gesprek;
- beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
- nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;
- kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.
- In geval van een vermoeden van (voorgenomen) vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) of eengerelateerd geweld meldt u dat met spoed bij de teamleider of de zorgcoördinator/ aandachtfunctionaris. De zorgcoördinator/ aandachtfunctionaris neemt contact op met Veilig Thuis.
- Legt het gesprek vast.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:

- er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken en dat de cliënt daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en vraag in geval van twijfel altijd (opnieuw) advies aan Veilig Thuis.

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de leerling/ ouder(s) het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie-instrument als een dergelijk instrument binnen uw organisatie of praktijk beschikbaar is.

Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. De medewerkers van Veilig Thuis bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u de leerling en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- *organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *volg* de effecten van deze hulp;
- *doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de cliënt

Kunt u de leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

- meld uw vermoeden bij Veilig Thuis;
- sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;

- overleg bij uw melding met Veilig Thuis wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met de leerling (vanaf 12 jaar) en of met de ouder(s) (als de leerling nog geen 16 jaar oud is).

- leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- vraag de leerling/ ouder(s) uitdrukkelijk om een reactie;
- in geval van bezwaren van de leerling/ ouder(s), overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
- is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de cliënt over de melding kunt u afzien:

- als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met u zal verbreken.

1.3 Meldcode in relatie tot het beroepsgeheim en het meldrecht kindermishandeling en huiselijk geweld.

Het wettelijk meldrecht voor huiselijk geweld en kindermishandeling biedt alle beroepskrachten met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van hun cliënt³.

Dit wettelijk meldrecht maakt een inbreuk mogelijk op het beroepsgeheim van bijvoorbeeld artsen, psychiaters, verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen, verloskundigen en werkers in de jeugdzorg of in de reclassering.

De stappen van de meldcode beschrijven hoe een beroepskracht met een geheimhoudingsplicht op een zorgvuldige wijze omgaat met dit meldrecht.

2. Afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht

2.1 Afwegingskader: onderdeel van de meldcode

Onderstaand figuur toont de vijf stappen uit de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Ter ondersteuning van de beslissingen in stap 5 is in stappen 4 en 5 een afwegingskader toegevoegd. Er is een basisdocument Afwegingskader beschikbaar voor alle beroepsgroepen. Het onderliggende afwegingskader is de uitwerking voor het Onderwijs, inclusief leerplicht en RMC.

³ Zie voor de wettekst: artikel 5.2.6 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015

Tabel 1. 5-Stappenplan VO met afwegingskader

STAP 1	STAP 2	STAP 3	Afwegingskader	
Signalen In kaart brengen	Overleggen met (deskundige) collega en / of evt. (anoniem) Veilig Thuis	Gesprek met ouder(s) / leerling	STAP 4 Wegen 5 vragen (vermoeden) geweld of kindermishandeling	STAP 5 Beslissen I. Melden bij Veilig Thuis én II. Hulpverleners?
			Beslissing 1: Melden bij Veilig Thuis?	
			Beslissing 2: Is hulpverlening (ook) mogelijk?	

In Stap 5 worden twee beslissingen genomen: het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en, vervolgens het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is. Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in de genoemde volgorde worden genomen. De betrokken persoon in het onderwijs/de leerplichtambtenaar (dit kan de aandachtfunctionaris zijn) vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen. Vervolgens besluit deze of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Melden is niet verplicht en kan ook anoniem.

2.2 Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

3. Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.
Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

¹ Hierbij valt te denken aan functionarissen uit de 2e lijnsondersteuning in de school, altijd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag (dus geen docenten, wel een zorgcoördinator, een vertrouwenspersoon, een orthopedagoog, een schoolpsycholoog, een intern begeleider, een schoolmaatschappelijk werker,)

² Betrokken functionarissen vanuit de gemeente. Per gemeente verschillend; hierbij valt te denken aan de leerplichtambtenaar of een medewerker van een buurt- of wijkteam dat betrokken is bij de school of een medewerker van de GGD/Jeugdgezondheidszorg.

³ Aanbeveling: spreek een nazorgtraject af. Leg termijnen en verwachtingen vast.

4. Verdeling van verantwoordelijkheden voor het zetten van de stappen en het beslissen over het al dan niet doen van een melding

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van:

Signaleringsverantwoordelijkheid

Signaleren vormt een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van alle beroepskrachten die binnen de school werkzaam zijn. De stappen van het handelingsprotocol gaan in vanaf het moment dat er signalen zijn.

Bespreekverantwoordelijkheid

Bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt het als een verantwoordelijkheid gezien om dit te bespreken met ouders en kinderen, (één of meer) deskundige collega's, de professional van het begeleidingsteam en / of Veilig Thuis. Na overleg met de collega's / team kan besloten worden wie het gesprek aangaat met het kind en zijn / haar ouder(s), waarbij de zorgen bespreekbaar worden gemaakt.

Handelingsverantwoordelijkheid

Bij een handelingsverantwoordelijkheid wordt verwacht dat hulpverlening in gang gezet wordt en daar waar nodig ook bescherming geboden wordt. Ook worden met beroepskrachten binnen en buiten de school afspraken gemaakt over de onderlinge taakverdeling. De zorgcoördinator of aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is verantwoordelijk voor de coördinatie van het begeleidingsteam. Directieleden of het bestuur zijn verantwoordelijk voor het beleid, de (interne) organisatie en het creëren van de benodigde randvoorwaarden.

Tabel 1. Verantwoordelijkheden binnen Stanislascollege Dalton Delft

Signaleren	Signaleren & bespreken	Signaleren & bespreken & handelen
Conciërge	(Vak)docent	Zorgcoördinator/ aandachtsfunctionaris
(Technisch)onderwijsassistent	Docent	Leerlingbegeleider
Receptionist	Mentor	Jeugdprofessional team Jeugd Delft Support
Verzuimcoördinator	Begeleider passend onderwijs	Schoolverpleegkundige
Administratief medewerker	Gedragwetenschapper SWV	Jeugdarts JGZ
Secretaresse		Leerplichtambtenaar
Roostermaker		Teamleider
Decaan		Directeur
Stagiaire		Schoolbestuurder
Kantinemedewerker		

Als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling⁴ kan worden geraadpleegd:

De zorgcoördinator kan als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling worden geraadpleegd. Op de zorgcoördinator/ aandachtsfunctionaris kan een beroep worden gedaan voor advies en ondersteuning bij het zetten van de stappen van de meldcode.

Verantwoordelijk voor het besluit in stap 5 voor het al dan niet doen van een melding is:

De zorgcoördinator/ aandachtsfunctionaris is verantwoordelijk voor de beslissing of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en voor de beslissing of het organiseren van hulp mogelijk is. De zorgcoördinator/ aandachtsfunctionaris wordt bij de beslissingen in stap 5 zo nodig ondersteund door deskundigen (waaronder de leden van het begeleidingsteam).

Het begeleidingsteam bestaat uit:

- Daphne van der Spek- de Heij (zorgcoördinator)
sped@stanislascollege.nl
015- 7506040
- Hanneke Holswilder (leerlingbegeleider/ verzuimcoördinator)
holh@stanislascollege.nl
015- 7506040
- Rosanne Beeftink (jeugdprofessional vanuit team Jeugd Delft Support)
rbeeftink@delft.nl
06- 10920342
- Edward Veldhoven (begeleider passend onderwijs vanuit het samenwerkingsverband VO Delflanden).
eveldhoven@swvvo-delft.nl
015- 2855554
- Trudie Klooster (gedragwetenschapper vanuit het samenwerkingsverband VO Delflanden)
tklooster@swvvo-delft.nl
015- 2855554
- Jamila Asahad (leerplichtambtenaar vanuit de gemeente Delft)
jasahad@delft.nl
06-40058174

5. Verantwoordelijkheden van Stanislascollege Dalton Delft

Gelet op de Wet verplichte meldcode draagt het bevoegd gezag van Stanislascollege Dalton Delft er zorg voor dat:

- er binnen de organisatie een meldcode beschikbaar is die voldoet aan de eisen van de wet;
- er binnen de organisatie bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering worden aangeboden, zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;

⁴ Een aandachtsfunctionaris is op grond van de Wet meldcode niet verplicht. Een dergelijke functionaris kan echter wel een belangrijke rol vervullen in de ondersteuning van de medewerkers en van de leiding van de instelling in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en bij het volgen van de stappen van de meldcode.

- er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis over en het gebruik van de meldcode te bevorderen.

6. Bijlage 1: begrippen en definities

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
Meldnorm B	In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid	
Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwuring. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrek of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt • etc.

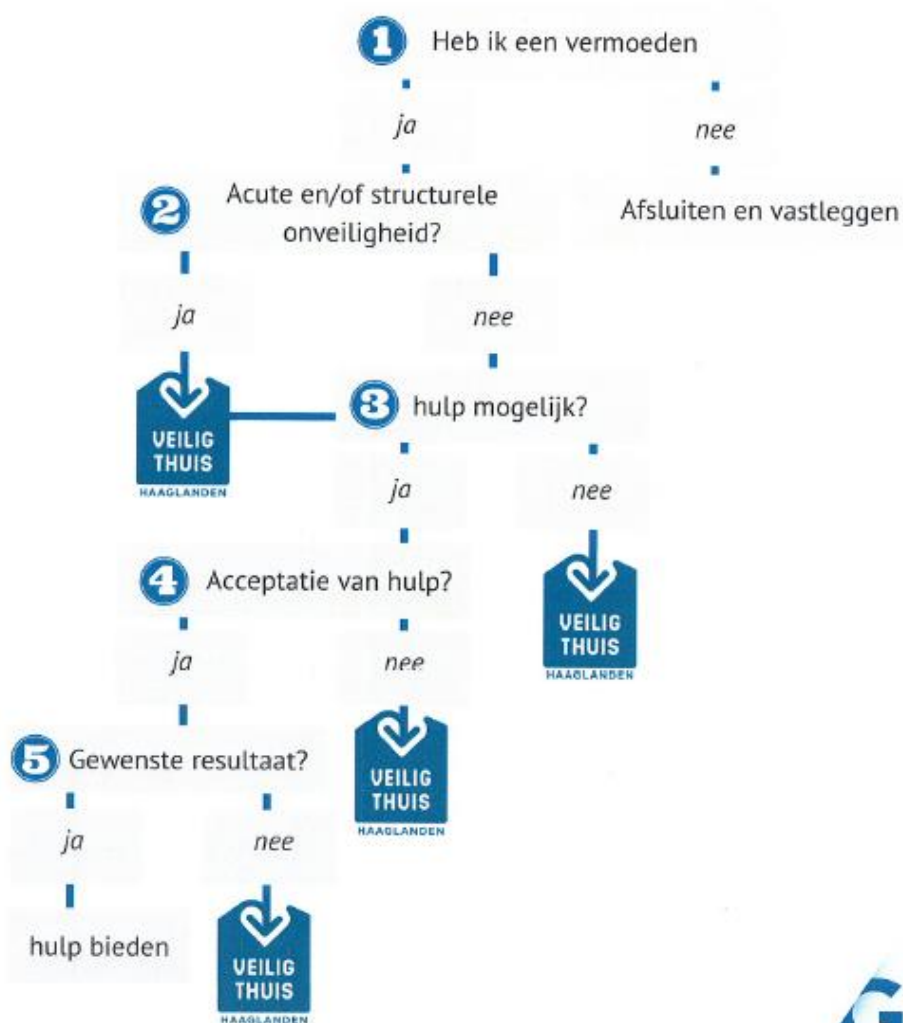
Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties. • Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • etc.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eergerelateerd geweld en oudermishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.

7. Bijlage 2: Het afwegingskader in beeld

8. Bijlage 3: Signalenlijst kindermishandeling 12- 18 jaar.

Als jongeren mishandeld, verwaarloosd en/ of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren, die aangeven dat er iets met een kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (echtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst een kind te zien geeft, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoede is voldoende om in actie te komen!

De signalen die in deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Aan het einde van de lijst zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van het gezin erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd.

1. Psycho- sociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- achterblijven in taal-, spraak-, motorische-, emotionele en/ of cognitieve ontwikkeling
- schijnbare achterstand in verstandelijke ontwikkeling
- regressief gedrag

Relationele problemen

ten opzichte van de ouders/ verzorgers:

- totale onderwerping aan de wensen van de ouders/ verzorgers
- sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders/ verzorgers
- onverschilligheid ten opzichte van de ouders/ verzorgers
- jongere is bang voor ouders/ verzorger
- jongere vertoont heel ander gedrag als verzorgers in de buurt zijn

Relationele problemen

ten opzichte van andere volwassenen:

- bevrozing bij lichamelijk contact
- allemansvriend
- lege blik in de ogen en vermijden van oogcontact
- waakzaam, wantrouwend

Relationele problemen

ten opzichte van andere jongeren:

- is niet geliefd bij andere jongeren
- wantrouwend
- terugtrekken in eigen fantasiewereld

Gedragsproblemen

- in zichzelf gekeerd, depressief
- extreem verantwoordelijkheidsgevoel
- passief, meegaand, apathisch, lusteloos

- labiel, nerveus, gespannen
- angstig
- zelf verwondend gedrag
- suïcidaal gedrag
- plotselinge gedragsverandering (stiller, extra druk, stoer, agressief)
- niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- slaapstoornissen
- vermoeidheid, lusteloosheid
- schuld- en schaamtegevoelens
- bedplassen
- negatief zelfbeeld
- anorexia of boulimia
- ouwelijk gedrag
- weglopen van huis
- crimineel gedrag
- agressief gedrag
- alcohol- en/ of drugsmisbruik
- plotselinge achteruitgang in schoolprestaties
- vaak absent
- spijbelen
- geheugen- en/ of concentratieproblemen
- faalangst
- niet willen uitkleden voor de gymles

2. Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- blauwe plekken
- krab-, bijt- of brandwonden
- botbreuken
- littekens

Verzorgingsproblemen

- wit gezicht (slaap tekort)
- slechte hygiëne
- onvoldoende kleding
- onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg
- veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- herhaalde ziekenhuisopnamen
- recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- traag herstel door onvoldoende zorg

Overige medische signalen

- achterblijven in lengtegroei
- vertraagd intreden van de puberteit
- matige algehele gezondheidstoestand
- ondervoeding
- psychosomatische klachten (buikpijn, misselijkheid, hoofdpijn, ect.)

3. Kenmerken ouders/ gezin

Ouders/ verzorger- kind relatiestoornis

- ouder/ verzorger klaagt overmatig over de jongere
- ouder/ verzorger heeft irreële verwachtingen ten aanzien van de jongere
- ouder/ verzorger toont weinig belangstelling voor de jongere

Signalen verzorger

- geweld in eigen verleden
- apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- onzeker, nerveus en gespannen
- negatief zelfbeeld
- steeds naar andere artsen/ ziekenhuizen gaan ('shopping')
- afspraken niet nakomen
- aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- ouder/ verzorger met psychiatrische problemen
- verslaafde ouder/ verzorger

Gezinskenmerken

- 'multi-problem'gezin
- ouder/ verzorger die er alleen voorstaat
- regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- isolement
- vaak verhuizen
- sociaal- economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, ect.
- veel ziekte in het gezin
- draaglast gezin gaat draagkracht te boven
- geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

4. Specifieke signalen bij seksueel misbruik

Lichamelijke kenmerken

- hoofdpijn, (onder)buikpijn
- vermageren of dikker worden
- verwondingen aan genitaliën
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk of infectie en afscheiding
- problemen bij het plassen
- terugkerende urineweginfecties
- pijn in de bovenbenen, samengeknepen bovenbenen
- pijn bij lopen en/ of zitten
- houterige motoriek (onderlichaam 'op slot')
- seksueel overdraagbare ziekten
- zwangerschap, abortus

Relationele problemen

- angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of in het bijzonder
- sterk verzorgend gedrag (parentificatie)
- seksualiseren van alle relaties

Gedragsproblemen

- excessief en/ of dwangmatig masturberen
- seksueel agressief en dwingend gedrag ten opzichte van anderen
- promiscuïteit/ prostitutie

- extreem teruggetrokken en geremd seksueel gedrag
- angst voor mogelijke homoseksualiteit
- negatief lichaamsbeeld: ontevreden over, boos op of schaamte voor eigen lichaam
- schrikken bij aangeraakt worden

5. Signalen specifiek voor jongeren die getuigen zijn geweest van huiselijk geweld

Gedragsproblemen

- agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige jongeren, m.n. jongens kopiëren hun vader gedrag door hun moeder of jongere broertjes/ zusjes of verkering te slaan), agressie naar medeleerlingen, leeftijdgenoten, agressie en wreedheid naar dieren
- alcohol- of drugsmisbruik
- opstandigheid, angst, depressie
- negatief zelfbeeld
- passiviteit en teruggetrokkenheid, verlegenheid
- zichzelf beschuldigen
- suicidaliteit

Problemen in sociaal gedrag en competentie

- sociaal isolement: proberen thuissituatie geheim te houden en ondertussen aansluiting te vinden met leeftijdsgenoten (zonder ze mee naar huis te nemen).
- wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- gebrek aan sociale vaardigheden
- 'dating violence': sommige jongeren, zowel jongens als meisjes, lopen een verhoogde kans om slachtoffer te worden van geweld tijdens de verkering. Jongens lopen over het algemeen meer kans om plegger te worden.

Schoolproblemen

- gebrek aan energie voor schoolactiviteiten
- schooluitval
- moeite met concentreren
- overcompenseren (opvallend extra inzet op school)

6. Signalen specifiek voor slachtoffers van Loverboys

- plotseling afwijkende normen en een plotselinge obsessie met seks
- plotselinge belangstelling voor bepaalde jongens, veel nieuwe contacten, gaat om met 'ouderen'
- extra sociaal wenselijk opstellen (om toch maar niet te veel op te vallen)
- weinig of steeds minder binding met thuis
- wisselt snel van emoties, is weinig flexibel, ziet niet hoe situaties kunnen veranderen
- vermoeid vermagerd (vaak 's avonds en 's nachts hard werken)
- verandering qua kleding, make- up; vaak heel verzorgd en erg uitdagend uiterlijk
- psychosomatische klachten (schreeuwt om aandacht)
- zelfverwonding (verbergen of er mee te koop lopen)
- lage zelfwaardering, weinig realistisch zelfbeeld
- makkelijk beïnvloedbaar, durft/ kan geen grenzen aangeven
- depressief
- drinkt, blowt, eet slecht
- veel geld of dure spullen (via loverboy)
- extreem uitgaansgedrag (in werkelijkheid haar werkplek)
- veel op straat rondhangen: daar zijn vrienden die de leemte van thuis opvullen
- overdreven vrolijk (maskeren wat er werkelijk speelt)

- veel terugtrekken, plotselinge huilbuien, woede- uitbarstingen
- overdreven verhalen vertellen: stoer doen, zoeken naar aandacht
- op verschillende plekken totaal ander gedrag vertonen (verschillende werelden)
- onregelmatig schoolbezoek: andere bezigheden, is te moe na werkzaamheden
- thuis veel problemen
- vertoont wegloop gedrag
- vermijdt het onderwerp prostitutie of projecteert op anderen

Het is opmerkelijk dat meisjes die door de jongens geronseld zijn en al in de prostitutie zitten, nieuwe meisjes vaak op weg helpen, ze uitleggen hoe ze moeten werken ect.

7. Signalen specifiek voor het syndroom van Münchhausen by Proxy (MBPS)

- onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld
- medische gegevens over eerdere behandelingen is moeilijk te verkrijgen
- symptomen verdwijnen wanneer ouder/ verzorger en kind worden gescheiden
- een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek
- de moeder niet terugschrikt voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar zelfs op aandringt
- voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen.
- de volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulden, apneu, diarree, overgeven, koorts, lethargie
- het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten
- de moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis
- het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden
- vaak van arts wisselen

Het onderscheid met postnatale depressie bij de moeder, wiegendood of kinderen die niet goed groeien veroorzaakt door iets anders dan MBPS, is dat in deze gevallen de moeder vaak dankbaar zijn als ze ontlast worden van de zorg voor hun kind, terwijl MBPS- moeder die zorg niet willen uitbesteden.

Bewerking van signaleringslijst door Johan Vermeeren, St. Jeugdzorg Utrecht.